

Documentairemaker Peter Woditsch verrast door pudeur over erotiek in 'Geheime musea'

Verborgen erotische kunst uit het donker

Op Canvas is vanavond voor de tweede maal een documentaire van Peter Woditsch te zien. Na het felgeprezen *Het verloren geheim van Catharina de Grote*, waarin Woditsch op zoek ging naar het mythische erotische kabinet van de Russische tsarina, is er nu 'Geheime musea', een documentaire die de verborgen erotische kunst in bekende musea uit het donker haalt.

DOOR CHRIS OPHE DE MULDER

BRUSSEL • Dat er in de kelders van het British Museum in Londen een erotische verzameling verstopt zit in de legendarische Cupboard 55, dat wordt wel eens verteld. Maar dat er ook gigantische fallussen te vinden zijn in het Louvre, naakte vrouwen in de Sint-Pietersbasiliek in Rome of een gigantische collectie erotische kunst in het Vaticaan, dat is minder geweten.

Sinds hij klein was, is de Duitse regisseur Peter Woditsch bezeten door schatten. Met *Het verloren geheim van Catharina de Grote* heeft hij voor zichzelf een zoektocht georganiseerd naar een erotische schat die iedereen vergeten was: het mythische kabinet met de erotische meubels van de Russische tsarina. Door die eerste zoektocht kwam Woditsch iets nieuws te weten: "Ik heb geleerd dat alle grote schilders en schrijvers ook ooit erotische dingen geschreven of geschilderd hebben. Maar dat is niet zo bekend. Als je weet dat bijvoorbeeld Rembrandt ook erotische schilderijen gemaakt heeft, ben je niet gechoqueerd, maar toch verrast."

Erotiek als deel van een cultuur

De ontdekking dat naast de markies de Sade ook Voltaire en Stendhal erotische literatuur schreven, deed de vraag rijzen waar al die werken ondergebracht moesten zijn. Die zoektocht naar de verborgen erotische schatten uit de kunstwereld wordt weergegeven in Woditsch' nieuwe documentaire, *Geheime musea*. Daarvoor vertrok hij van de vraag waarom in een wereld waar pornografie en bloot alom aanwezig zijn, nog steeds de drang bestaat om erotische werken van grote meesters te verstoppert.

De zoektocht begon in het bekendste en toegankelijkste geheime museum, het Gabinetto Segreto in Napels, dat een aantal erotische stukken van onschatbare waarde herbergt. De tentoongestelde stukken zijn alle gevonden in de onder lava bedolven

stad Pompeji van bijna 2000 jaar geleden. Fresco's met verschillende seksuele standjes, stenen dildo's en erotisch getinte beeldhouwwerken staan er tentoongesteld voor iedereen. Nu toch. Want tot 1989, ver na de maatschappelijke hervormingen van de jaren zestig en zeventig, moesten vrouwelijke inuseumbezoekers buiten blijven wachten terwijl hun mannen de erotische schatten naar hartenlust konden bekijken. En zelfs nu die regel vervallen is, mogen betalende bezoekers nog maar een kwartier in de kamer rondlopen.

De erotische stukken uit Pompeji werden lange tijd toegeschreven als afkomstig uit bordelen. Sinds de jaren negentig weten we beter. "Men heeft ontdekt dat er maar één bordeel was in Pompeji", aldus Woditsch, "en bijgevolg is het logisch dat alle kunstwerken die op andere plaatsen gevonden zijn uit gewone huizen komen. In de grootste villa's was het normaal om erotische kunst te hebben, maar nu stoort dat blijkbaar. Dus in de officiële gids van Pompeji staat dat alle erotische voorwerpen uit bordelen komen, wat niet correct is. Het komt erop neer dat mensen niet wilden geloven dat erotiek deel kan uitmaken van de cultuur van een stad of zelfs een land."

Maar Woditsch stuitte soms op nog grotere verrassingen. Zo had hij van een expriester gehoord dat er in de Sint-Pietersbasiliek in Rome erg erotische dingen te vinden waren. "Mensen weten het niet, maar die staan daar echt", zegt Woditsch. "Zo is er een grafmonument voor paus Paulus III, die heel plechtig staat, en aan zijn voeten liggen twee vrouwen: een naakt en een met een heel kort jurkje aan. Erg erotisch eigenlijk, en dat in de Sint-Pietersbasiliek, het centrum van de katholieke kerk! Natuurlijk staat dat beeld zo opgesteld dat niemand er toegang toe heeft, ver achter het altaar. Je hebt al een serieuze zoom aan je camera nodig om het te zien. En dan nog, niemand weet het."

Borsten in kerken

De Sint-Pietersbasiliek blijkt niet de enige kerk te zijn met erotische kunst. "In een andere grote kerk in Rome staat in een alkoof een standbeeld van een heilige met een engel erboven", zegt Woditsch. "Tot zover niks speciaals. Maar toen ik een foto nam en die daarna bestudeerde zag ik dat je het schaamhaar van die heilige man kon zien, en dat de engel die over hem hangt grote borsten heeft. Zelfs de tepels zijn uitgewerkt, terwijl engelen normaal gezien geslachtloos zijn."

Ook de klinken van de heilige poort in de kerk, die maar één keer per jaar voor de paus geopend wordt, bleken erotisch getint te zijn. "De twee klinken aan de deuren van de poort zijn eigenlijk twee naakte vrouwen. Om die poort te openen moet een priester met zijn handen de borsten van die blote vrouwen vastpakken. Dat is toch ongelooflijk in een kerk waar vroeger de nieuwe paus verkozen werd?", aldus Woditsch. Hij wijst er echter duidelijk op dat zijn film zeker niet de bedoeling heeft een schandaal op te bouwen rond de katholieke kerk, hij wil er echter gewoon op wijzen hoe verrassend het is dat er ook erotische kunstwerken in kerken staan.

De aanwezigheid van erotische beeltenissen in katholieke kerken doet de mythische verhalen die onder verzamelaars de ronde doen over het Vaticaan al iets minder mythisch klinken: het Vaticaan zou de grootste schatkamer aan erotische sculpturen hebben, en datzelfde Vaticaan heeft zeker de grootste verzameling erotische boeken in het Archivio Segreto, wat dan weer te maken heeft met de index van verboden boeken, begonnen in de 16de eeuw.

Maar niet alleen de opgravingen in Pompeji of een grondige studie van de katholieke kerken brengen vreemde verhalen aan het licht. Ook in musea waar al miljoenen bezoekers geweest zijn, zoals het Louvre in Parijs of het British Museum in Londen staan, al dan niet verborgen of verdukt opgesteld, erotische kunstwerken. In het Louvre en het Musée d'Orsay in Parijs is er zelfs een gids die niet-officiële rondleidingen langs de erotische schatten van de musea geeft. Jean-Manuel Traimond stippelde in het Louvre een parcours uit dat hij toepasselijk 'Naughty Louvre' noemde en dat hij nadien ook in boekvorm goot. Hij ontdekte onder andere dat een beeld van de Zweedse beeldhouwer Johan Tobias Sergel zo opgesteld staat dat het voor het publiek niet zichtbaar is dat de centaur die een bacchante omhelst, zijn vingers tegen de anus en de vagina van